

אָרץ חָטָה וּשְׁעָרָהּ יִגָּפֶן וּתְאַנֶּה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שָׁמֶן וּדְבָשׁ:

דברים פרק ח, פס' 8

כל קהילות ישראל חברים

סדר ט"ו בשבט

כל ישראל חברים
ALLIANCE ISRAËLITE UNIVERSELLE

הקדמה • סדר ט"ו בשבט • כל קהילות ישראל חברים

בסדר ט"ו בשבט זה, שסידרנו לכלל קהילות ישראל, החונים פה בארץ ישראל, רצינו לבטא את ייסוד האחדות בין כל היהודים בכל העולם. שלפנים, כשרחקנו מאדמת ארץ ישראל, אכלנו מפורותיה, ואמרנו שבחה של הארץ הקדושה, אפילו היו יבשים וצמוקים. ועתה שאנו אוכלים מפורותיה טריים ורעננים, נזכיר קהילות ישראל בעולם, וגם לבורא עולם, נאמר שבח והלל, שחברים, כל ישראל. וכאן שני כתובים שאינם מכחישים זה את זה, והם עומדים ביסוד הסדר שסידרנו כאן:

קול הקורא, שנתפרסם ע"י מייסדי החברה קרא להתאחדות כל היהודים, שבכל תבל, כי ע"י פיזורם בין הגויים, לא הכירו ולא ידעו איש את רעהו. מה ידעו למשל יהודי צרפת ואנגליה על אודות מצב יהודי המזרח, או אפילו יהודי גרמניה, מה ידעו מיהודי רוסיה? אסון ושבר כי באו על היהודים האלה, והרימו אחיהם שבארצות הנאורות את קולם לטובתם, והושיטו להם את עזרתם. אולם יותר מזה לא עשו כלום ולא יכלו לעבור את גבולות המגע החולף עם נגועי האסון. אחרי השבר, שבו היהודים לחיות שוב בבדידותם, שהביאתם לידי חולשה ורפיון. האחדות היא איפה יסוד השלווה.

(נרסים לוון, חמישים שנות היסטוריה, תרגם אברהם אלמליח, ירושלים, אלול תרע"ט, דפוס עזריאלי, עמ' 67)

נכספה וגם כלתה נפשי להדפיס ספר הקדוש הזה, להיות מצוי ביד כל איש ואיש ובפרט בארצנו הקדושה, ארץ אשר לא תחסר כל בה, והוא סדר ט"ו בשבט, שנהגו בו רבים יראי ה' וחושבי שמו, ובכללם בעירנו גאבס יגן עליה א-לוהים: שיתקבצו קהל גדול ורב עם, בלילה או ביום ט"ו בשבט הנקרא ראש השנה לאילנות, שיכינו את אשר יביאו שבעה מינים אשר נשתבחה בהם הארץ הקדושה, ככתוב ארץ חיטה ושעורה וגומר, ושאר מיני פירות וזירעונים ומיני מתיקה מינים ממינים שונים, וקודם אכילת כל דבר לומדים לימוד השייך לו, ומברכים על כל אחד ואחד ברכתו הראוי לו, בשפה ברורה ובנעימה.

(רבי חיים חורי, מבוא לספר "פרי עץ הדר" בו סדר לימוד ט"ו בשבט לכל פרי ופרי)

החונה פה, ירושלים יגן עליה א-לוהים,
אלי ברקת, ראש בית המדרש 'ממזרח שמש' וסמנכ"ל כל ישראל חברים

אָרץ חָטָה וְשָׁעָרָה

יכין מבעוד יום, מיני לחמים ודברי מאפה, שהיו נוהגים בהם בקהילות ישראל השונות, ואין לנו בזה, דווקא מחיטה או משעורה. ואפשר שיהיו מונחים לפניו בערבוביה: אינג'רה, שנוהגים בה יהודי אתיופיה מקמח טף, לצד הלחוח, שנוהגים בו יהודי תימן, אשתנור כמנהג ירושלים, מופלטה כמנהג יהודי מרוקו, ספניז' כמנהג יהודי לוב ותוניס או באגט כמנהג יהודי צרפת. יגביה אחד ממיני הלחמים או דברי המאפה ויאמר:

זה לחם השמחה, שאכלו אבותינו

בארצות קיבצם ממזרח וממערב מצפון ומים.

כל מי שרעב יבוא ויאכל

כל מי שצמא יבוא וילמד

השנה כאן, וגם לשנה הבאה כאן בארץ ישראל בני חורין.

אם 'מוציא לחם מן הארץ' - יטול ידיו ויברך, ואם 'מזונות' לפניו - יברך ברכתם, וצריך שיחלק למסובים, שיטעמו אף הם, ש'בעל הבית בוצע - כדי שיבצע בעין יפה', ויזהר באורחיו העניים, לתת לכולם בעין יפה, והעניים יהיו בכלל הברכה.

'ואשרי אדם שיש לו עניים ותלמידי חכמים סביב שולחנו בלילה הזאת, ויהיה ברכת ה' בכל אשר לו, ויזכה לשנים רבות נעימות וטובות אמן' (רבי חיים פאלאג'י, 'מועד לכל חי', סלוניקי, 1861, סימן ל, סעיף י)

ומה טוב, ויצרף המזון שבפיו, ללימוד השייך לו במדרש חכמים, ויזכיר דברי רבי יהודה: 'חיטה הייתה, שאין התינוק יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעום טעם דגן' (תלמוד בבלי מסכת ברכות דף מ עמוד א). וטוב שיתבונן מה חיטה ושעורה עושים שינוי בעולם, שונים ומשנים, אף הוא על אחת כמה וכמה:

**שנה ר' הושעיה: לימדתך התורה דרך ארץ - שדה שהיא מעלה חוחים, יפה לזורעה
חיטים, שדה שהיא מעלה באושים, יפה לזורעה שעורים.**

(פסיקתא דרב כהנא, פיסקא י - עשר תעשר)

**שאלה קליאופטרה המלכה את רבי מאיר, אמרה: אני יודעת, שיחיו המתים...
אלא כשהם עומדים, עומדים ערומים או בלבושיהם עומדים?
אמר לה: קל וחומר מחיטה, ומה חיטה שנקברה ערומה, יוצאה בכמה לבושים,
צדיקים שנקברים בלבושיהם - על אחת כמה וכמה.**

(תרגום תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צ עמוד ב)

**שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: איזה מעשים נאים, של הקדוש ברוך
הוא או של בשר ודם? אמר לו: של בשר ודם נאים. ...הביא לו שבולים וגלוסקאות
(כיכרות לחם) - אלו מעשה הקדוש ברוך הוא ואלו מעשה בשר ודם.**

(ילקוט שמעוני תורה פרשת תזריע, רמז תקמז)

ולאחר, שלמד מה שלמד, והבין מה שהבין, ובירך מה שבירך, יאמר דברים בשבחה של ארץ ישראל:

**ארץ, נחלי מים עיינות ותהומות, יוצאים בבקעה ובהר.
ארץ חיטה ושעורה, וגפן ותאנה ורימון; ארץ זית שמן, ודבש.
ארץ, אשר לא במסכנות תאכל בה לחם, לא תחסר כול, בה.
ארץ אשר אבניה ברזל, ומהרריה תחצוב נחושת.**

(דברים, פרק ח, פס' 7-10)

**בעת הזאת החלטנו לייסד בית ספר לעבודת האדמה...
אדמת הקודש תלהיב את אחינו לעבוד אותה בחריצות, כדרך שעבדו אותה אבותינו
הקדמונים, שהיו עובדי אדמה ורועי צאן...
ארצנו הייתה מאז ומתמיד ארץ של שדות פוריים, הרריה נטפו שמן ויין, ארץ זבת
חלב ודבש... ולא יארכו הימים ואחינו יבואו מארצות פזוריהם לארץ המורחבת.**

(מנאמו של נשיא כ"ח, אדולף כַּרְמֶל, עם קבלת ההחלטה על הקמת 'בית ספר לעבודת האדמה' - מקווה ישראל,
בינואר 1869. בתוך י' שפירא, מאה שנה - מקווה ישראל, הוצאת מפעלי תרבות וחינוך, תל אביב, תש"ל - 1970, עמ' 66)

**ואילו אבא שלי היה אומר: טוב חצי בית בארץ ישראל
מהרבה בתים טובים ויפים בחוֹסֶה לְאָרֶס.
לימים שלחו אותו לנקות מחראות בבית נבאלה,
לימים היה מקרטע עם מכוש או טוריה מסביב לגומה של שתילים,
לימים התחיל להריח מן האדמה ומן העצים ריח של גוי,
לימים התחילה לבוא אליו מן האנשים שפה של גוי,
ואני ברגעים של קנטור ופיוס אומר לו:
אָוֹהַ בָּבֶה יוֹסֵף (נו נו אדון יוסף),
הטילו טלית בפניך ואיפה אתה ואיפה ארץ ישראל.**

(ארו ביטון אלסקסס אולפראן ב', ספר הנענע, הוצאת עקד, ת"א, 1979 תשל"ט. © כל הזכויות שמורות למחבר ולקו"ם)

שבחו של מקום - מקווה ישראל

בשנת תרכ"ז (1867) פנתה קבוצת צעירים מירושלים ל'כל ישראל חברים' בפריז במכתב, בו תיארו את העוני והדלות של החיים בארץ, והעלו בקשה מיוחדת ויוצאת דופן: "איננו מבקשים לחם חסד - אלא עבודה. הבו לנו אדמה, תנו בידינו כלים, תשלחו אלינו אנשים שְׁלִמְדוֹנוּ את עבודת האדמה". בעקבות פנייתם של הצעירים מארץ ישראל, החליטה הנהלת כ"ח לשלוח לארץ את מזכיר החברה, קרל נטר, שהקים את בית הספר כמסגרת חינוכית שתעניק לצעירים הכשרה חקלאית. בית הספר נחנך ב-15 בפברואר 1870, בשבוע בו נקראה הפטרת ירמיהו: 'מקווה ישראל ה', מושיעו בעת צרה, למה תהיה כגר בארץ, וכאורח נטה ללון' (ירמיהו, פרק י"ד, פס' 8).

ולאחר, שאכל ושבע, למד ואמר בשבחו של מקום - אם צריך יברך ברכת המזון, ואם הם שלושה, יזמנו, ויקדשו על הכוס 'בורא פרי הגפן':

סְבְּרֵי מְרֻנָּה. (ועונים - לְחַיִּים):

בְּרוּךְ אַתָּה ה', אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן:

ביאו שבעה מינים אשר נשתבחה בהם הארץ הקדושה... ושאר מיני פירות וזירעונים ומיני מתיקה, מינים ממינים שונים, וקודם אכילת כל דבר, לומדים לימוד השייך לו, ומברכים על כל אחד ואחד ברכתו הראוי לו, בשפה ברורה ובנעימה. (רבי חיים חורי, פרי עץ הדר, מבוא) ויזכיר דברי רבי שמעון בן יוחאי 'ולא שוו טעם פירות שבטו של זה, לטעם פירות שבטו של זה' ודברי רבי יוסי בן המשולם 'לא שווה טעם דג העולה מעכו לטעם דג העולה מצידון'. (ספרי, דברים, פיסקה לט) וטוב שיתבונן, ששבחה של ארץ ישראל הוא שאוכלים מפירותיה, אף ישתבח בפירות העולים לארץ, ויעשו כולם אגודה אחת.

אַרץ זֵית שְׁמֶן ודָבָשׁ:

יקח בידו אחד הזיתים, אין לנו בזה ירוק או שחור, וצריך שיחלק למסובים, שנאמר 'בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך' (תהילים, פרק קכ"ח, פס' 10), ואין בנים אלא תלמידים. ויזכיר דברי רבי אליעזר, בנו של רבי שמעון 'נוח לו לאדם לגדל לגיון אחד משל זיתים בגליל, ולא לגדל תינוק אחד בארץ ישראל'. (בראשית רבה, פרשה כ'), וטוב שיתבונן כמה מצטערים בחינוך הבנים, שרבי אלעזר המודעי אומר 'אין לך עץ מר יותר מעץ זית' (מכילתא דרבי ישמעאל, בשלח, פרשה א'), ובכל זאת רבי טרפון אומר 'אין מדליקים אלא בשמן זית בלבד' (מסכת שבת, פרק ב', משנה ב'), שמן העץ המר, יוצא שמן המאור.

ויברך 'בורא פרי העץ', ויכוון לצאת בכל הפירות שיאכל, שזכה הזית להיות קרוב לארץ יותר משאר הפירות, ונקבע שיעור בשמו, שאין אכילה בפחות מכזית:

אמר רב נחמן בר יצחק: למה נמשלו דברי תורה כעץ...מה עץ קטן מדליק את הגדול, אף תלמידי חכמים, קטנים מחדדים את הגדולים. וזהו שאמר רבי חנינא: הרבה למדתי מרבתי ומחבירי יותר מרבתי, ומתלמידי יותר מכולם.

(תלמוד בבלי מסכת תענית, דף ז, עמוד א)

זה כמה שנים, שנתעוררו כמה חברות כמו חברת 'כל ישראל חברים' וחברת 'אגודת אחים' וכיוצא בהם, ה' יחיהם ויזכהם, עד שקבעו בתי ספר, ללמוד בנים ובנות, ללמד את נערי בני ישראל, קריאה וכתובה, וכמה מידי דמיטב, ותמיד הם משתדלים בכל עוז ותעצומות בכוחם ואונם, וכמה ממון מפזרים על זה הרבה אין קץ, 'ישלם ה' פועלם, ותהי משכורתם שלמה, יראו זרע, יאריכו ימים על ממלכתם בעושר וכבוד והצלחה מרובה.

(הרב יצחק קוריאט - מוגדור, נחלת אבות, ליוורנו תרנ"ט 1899, עמ' מ"א.)

אמר רבי יהושע בן לוי: למה נמשלו ישראל לזית? לומר לך: מה זית אין עליו נושרים לא בימות החמה ולא בימות הגשמים.

(תלמוד בבלי מסכת מנחות, דף נ"ג, עמוד ב)

יקח בידו תמרה, שאין דבשה של הארץ, אלא תמרים. ונהגנו להרבות אהבה, ולהכניס שקד בתוך התמרה, ויש בזה עניין. שהתמרה עניינה אהבה, שנאמר 'צדיק כתמר יפרח'. (תהילים, פרק צב, פס' 13) ויזכיר דברי רבי תנחומא 'מעשה בתמרה אחת, שהיתה עומדת בחמתן ולא הייתה עושה פירות, והיו מרכיבים אותה ולא עשתה פירות. אמר להם דקלי: תמרה היא רואה מיריחו, והיא מתאווה לה בלבה, והביאו ממנה והרכיבו אותה - מיד עשתה פירות'. (במדבר רבה, פרשה ג) וטוב שיתבונן וישים על לב דברי המדרש 'היה הוא אוהב את רבו ורבו אינו אוהבו, והיה הוא אוהב על רבו והוא אין אוהב את רבו - הרי זה אין נרצע' (מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי, פרק כ"א), ואמר דוד המלך 'מתוקים מדבש ונופת צופים' (תהילים, פרק י"ט, פס' 11), ופירש רבינו בחיי 'כשם שהגוף מתענג מטעם הדבש, כן הנפש מתענגת בתענוג החכמה, וכן מצינו במתן תורה'. (רבינו בחיי, שמות פרק לה)

אמר רבי אבין: דברי תורה נמשלו לקונדיטון שיש בו יין, ויש בו דבש, ויש בו פלפלן. יש בו יין - שכתוב 'כי טובים דודיך מיין'. ויש בו דבש - 'מתוקים מדבש ונופת צופים'. ויש בו פלפלן - 'צרופה אמרתך מאוד'.

(מדרש תנחומא, פרשת לך לך, סימן ט)

אשריכם אנשי סלוניקי, שגם אתם תחפצו כי יהל א-לוהים על זרעכם את זיו החוכמה, והופיע עליהם את מאור הדעת והבינה, ביסדם בתי לימוד, אשר יקחו בהם הילדים את המדע הנחוץ בעת הזאת. הלא כזאת חשבו חכמי ישראל, בזמן אשר זרח עלימו שמש החכמה והמדע, ויותר מכולם בארצות מזרח וספרד.

(יצחק כרמיה במכתב לרב של סלוניקי, הרב קובו לקראת הקמת רשת בתי ספר של אליאנס בסלוניקי, בשנת 1873. מתוך: יהודה נחמה, מכתבי דודים מיין א', תרנ"ג עמ' 152)

מה תמרה זו אין בה פסולת, אלא התמר לאכילה, והלולב להלל, וחריות לסיכוך, סיבים לחבלים, סנסנים לכברה, שפעת קורות להקרות בהם את הבית, כך הם ישראל אין בהם פסולת, אלא מהם בעלי מקרא, מהם בעלי משנה, מהם בעלי תלמוד, מהם בעלי אגדה.

(ילקוט שמעוני תהלים רמז תרעו)

צל עץ תמר ואור ירח,
ומנגינת כינור תקסים את הלב,
עולה הצליל רועד בוקע,
ממיתרים נשפך כאב.
נגן כינור, נגן שירך.
מה רב החושך והשקט סביב.
מנגינותיך ישכיחו את סבלי.
נגן, נגנה.
לקול צלילך, מה נעים הוא החלום.
נגן, נגנה.
שמע ירח את קולי שם במרום.
הוי למה למה? בשפתייך הקסמתני. ליבי כבשת ועזבתני.
אוהב כואב וסובל.

(מילים: אפרים וינשטיין לחן: חיים קוברין. © כל הזכויות שמורות למחבר ולאקו"ם)

השיר 'צל עץ תמר ואור ירח', הפך בשנות השבעים, לשיר מרכזי ברפרטואר המזרחי, והתקבע ככזה בעקבות הביצוע של זוהר ארגוב. עם זאת, ההקלטה המסחרית הראשונה של השיר, נעשתה כבר בשנות החמישים, על ידי חברת "מקולית", שהוציאה תקליטון, ובו הקלטה בסגנון הטנגו בביצועה של לילית נגר, לשיר שנקרא אז 'נגן נגנה'. תחקיר של זמרשת מגלה כי מילות השיר נכתבו על ידי אפרים וינשטיין בשנת 1945 כדי להרשים את בת זוגו, רבקה, עימה התחתן בהמשך אותה השנה. גיסו, נגן הכינור והרופא חיים קוברין מטבריה, הלחין עבורו את השיר.

וגפן ותאנה ורמון

יקח בידו ענבים או צימוקים, מה שיש לו, שנאמר 'גפן ממצרים תסיע' (תהילים, פרק פ, פס' 9), ויזכיר דברי המדרש 'מה הגפן הזו יש בה ענבים יש בה צמוקים, כך ישראל יש בהם בעלי מקרא, בעלי משנה, בעלי תלמוד בעלי אגדה. מה גפן זו יש בה יין ויש בה חומץ, זה טעון ברכה וזה טעון ברכה' (ויקרא רבה, פרשה לו) וטוב שיתבונן מה גפן - ענב וצימוק, יין וחומץ, טעונה ברכה, ואפילו נעקרת ממקומה, משביחה ומצליחה.

למה נמשלו ישראל לגפן?

אלא מה הגפן כשבעליה מבקשים שתשביח, מה הם עושים? עוקרים אותה ממקומה ושותלים אותה במקום אחר והיא משבחת, כך כיוון שביקש הקב"ה להודיע ישראל בעולם, מה עשה? עקן ממצרים והביאן למדבר והתחילו מצליחים.

(שמות רבה, פרשה מד)

וויקח בידו תאנה, שנאמר 'נוצר תאנה ויכל פריה' (משלי, פרק כ"ז, פס' 18), ויזכיר דברי רבי יוסף 'הרוצה לטעום טעם תאנה - יפנה למזרח' (תלמוד בבלי מסכת יומא דף פג עמוד ב), וטוב שיתבונן מה טעם תאנה במזרח, אף דברי תורה, שנאמר שם במקום 'החכמה תחיה בעליה'.

אמר רבי חייא בר אבא ...למה נמשלו דברי תורה כתאנה? מה תאנה זו כל זמן שאדם ממשמש בה, מוצא בה תאנים, אף דברי תורה: כל זמן שאדם הוגה בהן - מוצא בהן טעם.

(תלמוד בבלי מסכת עירובין דף נד עמוד א-ב)

למה נמשלה תורה כתאנה - שרוב האילנות ...נלקטים כאחת,

והתאנה נלקטת מעט מעט, וכך התורה - היום לומד מעט, ולמחר הרבה, לפי שאינה מתלמדת לא בשנה ולא בשתיים.

(במדבר רבה, פרשה יב)

והיה צריך לקחת בידו רימון, שנאמר 'כפלח הרימון רקתך' (שיר השירים, פרק ד', פס' 3), אלא שהרימון מקדים פירותיו בראש השנה, ויזכיר דברי רבי שמעון בן לקיש 'שאפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון'. (תלמוד בבלי מסכת כתובות דף קח עמוד ב) וטוב שיתבונן מה שלמדנו אודות רבי מאיר, ש'רימון מצא, תוכו אכל, קליפתו זרק' (תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף טו עמוד ב), שאין הדברים מוכרחים, שקיימת לנו דעתו של רבינא 'רימון בלא קליפתו, אינו נשמר'. (תלמוד בבלי מסכת עירובין דף יט עמוד א).

ובין כך ובין כך, אין לנו רימון. ונשלמה רימונים שפתינו, ויקויים בנו מאמר הפסוקים 'פעמון זהב ורימון, פעמון זהב ורימון... והיה על אהרון לשרת, ונשמע קולו בבואו אל הקודש'. (שמות פרק כח פ' 45-34), וישירו כולם כאחד, משיר אהבתו של רבי שלמה אבן גבירול. ואם יש שם, נעים זמירות, ינעים בקולו:

**שְׁלוֹם לְךָ מֵאֵת רֵקָה כְּמוֹ רִמּוֹן
וְצֹלַח כְּבֵן יִשְׂרָאֵל רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן
וּתְצַלְצְלִי קוֹלְךָ כְּמַעִיל בְּקוֹל פְּעַמּוֹן
עֵתָה וְעֲלִיךָ אֶרֶץ כְּטֹל חֶרְמוֹן**

(שלום לבן דודי, רבי שלמה אבן גבירול)

**שְׁלוֹם לְבֵן דּוּדֵי הַצֵּחַ וְהָאֲדָמוֹן
לְקִרְאָת אַחוֹתֶיךָ רוּץ צֵא נָא לְהוֹשִׁיעָה
מִה לְךָ יְפֵהפֶיָה כִּי תַעֲזֹרְרִי אֶהְבָּה
הָעֵת אֲשֶׁר תַּחְפוֹץ אֶהְבָּה אַחִישָׁנָה**

ואין לנו להצטער על חילופי הגרסאות, שבמקור כתב ר' שלמה אבן גבירול 'שלום לך דודי' - 'דודי' מלשון דודאים, צמח המשמש כשיקוי אהבה וסגולה לפריון. ופירוש 'דודי' - אהובי. אך בשפתינו היום דודי, אינו כך, ותיקן מי שתיקן והפכו ל'בן דודי', שנראה מתאים יותר להתחבר עם קרובתו. והיום חידש מי שחידש, וחזר לשיר במקור 'שלום לך דודי'.

'כגנות עלי נהר, כאהלים נטע ה', כארזים עלי מים' (במדבר כ"ד, ה-ו)

ואם עוד כוחו במוותניו, והלב חושק, ואין הזמן עושק, ימשיך בלימודו בדברי הרב יוסף חיים, ביום חינוך בית המדרש נוראל בבגדאד ב-1903, וכתב הרב, במקום, ש'צריך להחזיק טובה וברכה לחברת 'כל ישראל חברים' אשר בעיר המלוכה פאריז, שסייעו ביסוד בית המדרש הזה, בקניין המקום ובניינו, וגם הם מסייעים בקיומו מכאן ולהבא:

ואמר עוד 'כארזים עלי מים', והיינו שידוע שדרך נטיעת הארזים הוא לנטוע אותם ביושר, שיהיו כמו חומה לפרדס שבו אילני פירות, ושורה זו של הארזים, נראים הארזים לאדם הקרב אליהם מראש השורה ועד סופה בהשוואה אחת, כן יהיה משווה הילדים לפני רבם שורות שורות, ולא תהיה ישיבתם בעיגול כמנהג עירנו בבית המדרש הגדול של תלמוד תורה, וכן בשאר מקומות, שידוע הוא שיש תועלת גדולה, ללימוד הילדים, אם ישבו לפני רבם ביושר ולא בעיגול, ותועלת זו נרמזה בתורתנו הקדושה שכתוב 'והיו עיניך רואות את מוריד', שאם יושבים בעיגול, אין כל הילדים רואים את רבם בשווה, ותועלת זו טובה מאוד להצלחת הלימוד.

(הרב יוסף חיים, אמרי בינה - דרוש א' לחנוך מדרש תלמוד תורה, דף קד-קז)

ויחתום בשבחו של מקום דברי הרב לתפארת ולתהילה 'אברך יה' בראשית כל מילה:

אז יִרְנֶנּוּ עַץ הַיַּעְרִים לִפְנֵי אֲדִיר אֲדִירִים יַעִיר זְמִירוֹת וְשִׁירִים
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ
בְּרוּךְ אֵל שׁוֹכֵן עֲרֻבוֹת הַבּוֹרָא נִפְשׁוֹת רַבּוֹת וּבְרָא אֵילָנוֹת טוֹבוֹת
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ
רַם אֵל בְּשָׁמַי מַעֲוֹנִים בְּרוּךְ הַשָּׁנִים מַצְמִיחַ עֲנָבִי גִפְנִים
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ
כְּבָדוֹ אֶל בָּאוּרִים הַגְּדִיל עֲנָפִים וְזִמְרִים וּבְרָא זִיתִים וְתַמָּרִים
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ
יִתְבָּרַךְ חַי דָּר מַעֲוֹנָה מַצְמִיחַ פְּרֵי תֵּאנָה נוֹדָה לוֹ בְּשִׁיר וְרִנָּה
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ
הִלְלוּ אֵל חַי בְּזִמְרֵי הַמַּגְדִּיל עַל מֵי נְהָרוֹת רְמוֹנִים וּמִינֵי פְּרוֹת
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ
חֲזָקוּ לְבָבוֹת שׁוֹבְבוֹת שִׁמְחוּ בָּנִים עִם הָאֲבוֹת כֹּה נִזְכָּה לְשָׁנִים רַבּוֹת
אֲשִׁיר שִׁיר חֹדֶשׁ יִתְפָּאֵר אֶל חַי צוּרֵנוּ וְשִׁמוּ יִתְקַדֵּשׁ

(הרב יוסף חיים, אז ירנן)

כל קהילות ישראל חברים • סדר ט"ו בשבט

אלי ברכת, ראש בית המדרש ממזרח שמש, סמנכ"ל כל ישראל חברים
בניין כלל, יפו 97 ירושלים טל. 02-6235034 • www.kiah.org.il

כל ישראל חברים
ALLIANCE ISRAËLITE UNIVERSELLE